

СТАНОВИЩЕ

От: доц. д-р Пламен Маринов Ралчев
УНСС, Катедра „Международни отношения“
Научна специалност 3.3. Политически науки

Относно: Дисертационен труд за присъждане на ОНС „доктор“
Професионално направление: 3.3. Политически науки
Научна специалност: Политология (Съвременна българска
политика)

Автор на дисертационния труд: Мила Боянова Мошелова
*Докторант в Катедра
„Политология“, Философски
факултет, СУ „Св. Климент
Охридски“*

Тема на дисертационния труд: **ВЛИЯНИЕ НА РАДИКАЛНО
ДЕСНИЯ ПОЛИТИЧЕСКИ ДИСКУРС ВЪРХУ СИСТЕМНИТЕ
ПОЛИТИЧЕСКИ ПАРТИИ В БЪЛГАРИЯ И ВЕЛИКОБРИТАНИЯ
(2010 – 2019)**

1. Информация за дисертанта

Мила Мошелова е завършила висше образование, с бакалавърска и магистърска степен, по политически науки във Великобритания в Университета на Абърдийн и Юнивърсити Колидж Лондон. Обучавала се е в докторската програма по Политология (Съвременна българска политика) в Катедра „Политология“ на СУ „Св. Климент Охридски“ от 2018 г. до 2022 г. Изпълнила е задълженията си по индивидуалния план и е отчислена с право на защита на дисертационен труд. Представената автобиографична справка дава ясна представа за високата академична подготовка и натрупания вече професионален опит на дисертантката.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

- Дисертационният труд е структуриран в увод, четири основни глави и заключение. В първа глава са представени различните модели на междупартийна конкуренция и теоретичните основи за

изследването на взаимодействието между политическите партии, от една страна, и съответните динамики на партийната система, от друга. Разгледани са основните теории за междупартийната конкуренция, концепциите за присъствието на нишови партии, последвано от преглед конкретно на радикално десни партии и конкуренцията им с основни или мейнстрийм партии. Втора глава разглежда България като сравнителен казус. Трета глава е фокусирана върху Великобритания. Четвърта глава представя анализ на резултатите според сравнителната рамка. Заключениеето обобщава резултатите от изследването.

- Дисертационният труд съдържа 170 страници текст, 7 страници приложения, 13 страници библиография. Библиографията обхваща 141 академични заглавия и 79 онлайн научни, медийни и други вторични източници.
- Темата е изключително актуална и значима както в научно-изследователски, така и в политико-приложен план, тъй като радикално десният политически дискурс става все по-влиятелен в преструктурирането на политическите системи и резонира в т.нар мейнстрийм партии. В този смисъл изследването има потенциал за новаторство и оригиналност.
- Докторантката си поставя за цел да проследи ефекта на радикално десните партии на ниво теми и политики, на ниво междупартийна конкуренция, и на ниво партийна система.
- Формулирани са конкретни изследователски задачи, които структурират логическата последователност на изследването и обособяват отделните му части. Докторантката прави анализ на литературата относно процесите на сближаване и отдалечаване на отделните партии по отделни теми в различни цикли на актуалност. Различните теоретични подходи са оценени на база на техните предимства и недостатъци. Проследена е и е систематизирана съществуващата литература за динамиката център-периферия в рамките на партийните системи в контекста на навлизане на (нови) радикално десни партии и теми, и привличането на електорална тежест. Идентифицирани са основни послания, политики и дискурсивни рамки; определяне на „собственост“ на теми с цел проследяване процеси на заимстване на такива от останалите партии. Идентифицирани са стратегически решения на политически партии спрямо радикално десни послания и политики чрез анализ на политически програми, проследяване на ефекта на процеси по уеднаквяване/отдалечаване на партийни позиции. Проследена и

анализирана е на употребата и влиянието на посланията на радикални политически партии върху динамиката на партийна конкуренция. Търсени са емпирични доказателства и обвързване на изследваните процеси с по-широката теоретична рамка чрез сравнителен анализ на Великобритания и България с техните системни и радикално десни политически партии. Посочени са и конкретният обхват и ограничения на изследването.

- Докторантката показва висока степен на познаване на научната литература и използва изключително прецизно предишни изследвания по проблематиката, засегната в дисертационния труд.
- Работата се отличава с отлично обмислена структура, ясно дефиниран обект и предмет на изследване, подходяща аналитична рамка и методология.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

- Направен е критичен прочит на стратегическите избори на системните политическите партии и анализ на факторите, които играят роля в позиционирането им по теми и политики от арсенала на радикалната десница, включително и в измерението на политическия дискурс. Особено положително впечатление прави прилагането на анализа на политическия дискурс като изследователски метод, който позволява вниманието да се насочи към актуални политически въпроси и да се занимае със задачата да изследва начина, по който конкретни въпроси се обсъждат в политическото пространство. Изследването допринася за разбиране на дискурсивното измерение на разглежданите теми в политическите послания на партиите. Съдържателният анализ на политически документи и програми, в комбинация с дискурсивен анализ на политическото присъствие на радикални послания в публичното и политическото пространство търсят прояви на сходства, разграничения или неутралитет сред позициите на основните политически партии. Докторантката прави извод, че проявите на сходства, разграничения или неутралитет трябва да се разбират като стратегии за запазване на позиции сред избирателите след навлизането на поляризиращи радикални послания и позиции по определени теми.
- Получените резултати могат да служат като основа за нови изследвания на политическите и комуникационните стратегии на

- радикалната десница или да бъдат използвани като препоръки и идеи за коригиране на водената политика.
- Поставените задачи и целта на дисертационния труд са изпълнени.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Изследването безспорно има научни и научно-приложни приноси, но докторантката не ги е формулирала и синтезирала като конкретни претенции за научни приноси, а ги е представила описателно. Приемам за основателен принос оценката на взаимодействието между популистските радикални десни партии и техните мейнстрийм конкуренти отвъд традиционното разделение ляво-дясно и разглеждането им в измерението на сблъсъка национално-наднационално по оста на политиките на идентичност. Сред безспорните приноси могат да се открият: тестването на водещи теории на партийна конкуренция в два различни по ключови характеристики случая - избирателна и партийна система; изследването на ефекта на „преливането“ на радикално десния политически дискурс към мейнстрийм партиите и опасността от ограничаването на политическия плурализъм. Работата има новаторски характер, тъй като обогатява българската наука с нови знания, а същевременно съпоставя по-слабо представения в чужбина българския казус с подобни казуси от Централна и Източна Европа.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Докторантката има четири публикации, свързани с темата на дисертационното изследване, една от които е в издание, реферирано и индексирано в световноизвестни бази данни с научна информация. Участвала е и в различни научни форуми, обучения и академични обмени в България и чужбина. Всичко това безспорно демонстрира постоянство и систематичност в научната ѝ работа.

6. Оценка на автореферата

Представеният автореферат в обем от 25 стр. коректно и в значителна степен отразява съдържанието и определени важни акценти, изводи и обобщения от дисертационния труд.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Работата безспорно впечатлява със своята дълбочина и обхват, теоретична обосновааност и анализ на емпирични данни. Това, което мога да

формулирам като конкретна критична бележка, се отнася до стила на изразяване и изказа, които очевидно са повлияни от английския синтаксис и техники за конструиране на текст, което от своя страна е разбираемо, предвид полученото образование от докторантката.

Когато прилага дискурсивен анализ на стратегиите и посланията на радикалните десни партии бих препоръчал да отчете и значението на традиционните и на т.нар. „нови“ медии за конструирането и транслирането на радикални послания, защото радикалният десен популизъм освен политически е и медиен и комуникационен феномен. Експлоатирайки новите социални кливиджи, радикалните десни партии се опитват да опростяват проблемите и да кодират посланията си към целевите групи обикновено като бинарни опозиции, което силно ограничава и елиминира алтернативността. Това, съчетано с медиатизацията на политиката, т.е. превръщането на политиката в медийно шоу задава тревожни параметри на масова политическа култура. Как мейнстрийм партиите трябва да подхождат към новите социални кливиджи, за да не им се налага да „прихващат“ от реториката и посланията на радикалната десница?

8. Заключение

На вниманието на научното жури е представено едно завършено дисертационно изследване, което демонстрира уменията на докторантката самостоятелно да формулира и изследва научни проблеми.

По моя преценка, дисертационният труд е разработен в достатъчна степен и удовлетворява основните изисквания на Закона за развитието на академичния състав в Република България и Правилника за неговото прилагане. Въз основа на гореизложеното, давам положително становище за присъждането на Мила Боянова Мошелова на ОНС „доктор“
Професионално направление: 3.3. Политически науки, Научна специалност: Политология (Съвременна българска политика).

27.10.2022
София

Подпис:
(доц. д-р Пламен Ралчев)